

Naročnina v Trstu znes:

Za celo leto . . 1 gold. 20 s.
Za pol leta 60 s.
Za 3 mesece 30 s.
(to velja tudi za tržaško okoli-
lico.)

Za druge kraje s pošto:

Za celo leto . . 1 gold. 60 s.
Za pol leta 80 s.
Za 3 mesece 40 s.
(majhni razloček med tim in
med programom izvira iz neke
pomote.)

ILIRSKI PRIMORJAN

podučiven in omikaven list za slovensko ljudstvo.

Hvalo zasluži si vsô, kdor druži koristno sê sládkim (Hor.).

Naročnina naj seured
ništvu naprej plačeva, in to
v gosp. Kozlerjevi hiši „nella
Drogheria Angeli in Piazza
delle legna št. 1“ v Trstu
(Trieste). Tam se bodo tudi
oddajale vse pisma. — Sicer ta
list se bo tudi prodajal (vsak
natis po 5 soldov) v tobakar-
nicah nasproti Pošte, blizu
„Chiozza“ in „al Ponte della
Fabbra“.

Leto 1866.

Pri sv. Ivanu v Vrdélu, 2. septembra.

Štev. 17.

Št. 18 našega lista izide 16. dne septembra.

Prihodnja avstrijska politika.

Izmed mož, ki so od leta 1848 državno veslo v rokah imeli, bil je edin grof Stadion, ki je dobro poznal avstrijske zadeve i tudi voljo imel, v Avstriji vpe-
ljati take zakone (postave), ktere bi v njeno srečo
bile. Ali njemu se je upirala mogočna i sebična
stranka i ga po kratkem vladanji pahnola z mesta, da
naredi prostor možem, ki so stregli enostranskim že-
ljam; občna želja, občne potrebe pa zanemarjali. Ti
možije so poznali v Avstriji samo Nemce, samo Nem-
cem so se dobrikali, samo nemško kulturo gojili, bolj
jim je bilo mari za Turka, nego za avstrijskega zve-
stega Slovana ali Rumuna. Posebno Slovana so kovali
v najtrše sponse, Slovani so se morali nemčevati, tali-
janiti i madjarovati, to je zahtevala njihova omika,
njihov napredek, njihova državna politika! Pri vseh
ovirah, ktere so se delali Slovanom, napredovali so
vendar le, ker dušnih njihovih moči nej mogla nobena
zunanja sila zatreti. Ti možije so hoteli postaviti v
Avstriji veliko-nemški steber, na kateri bi se bila imela
priklenoti vsa Nemčija in Avstrija. To nam je očito
iz njihovih početij i prizadevanij. Ali prav s tem pri-
zadetjem so si nakopali sami pogubo i treščili Avstrijo
v neizmerne nadloge. Kdor je premišljeval dogodbe,
nesrečne izgube, ktere so zadele našo državo v posled-
njih časih, mora pritegniti, da je gola resnica, kar
trdimo, ker vseh teh nesreč je bila kriva avstrijskim
narodom škodljiva i krivična politika. Milo smo pro-
sili, dajte nam narodne pravice, ker Avstrija bode le
takrat mogočna i slavna, ako vživajo vsi narodi pri-
rojene pravice. Prosili smo zastonj! Potikali nam so
zarad tacih prošenj slabe namene, pitali nas so s tem,
da ne mislimo z Avstrijo dobro, kterej smo bili vedno
najzvestejši, za ktero smo največ krvi prolili. Očital
nam se je panslavizem i Bog vé kaj še; zasramovali
nas so s tem, da nam so v spomin silili našo i našega
jezika surovost, ter nas vabili na maslo izveličavne
nemške kulture. Svarili smo, naj se vlada ne peča
toliko z Nemčijo, ktera jej je požrla vsako leto nad
30 milijonov gold., i naj obrne svoje oko sama nase,
ker od Nemčije nejmamo i ne moremo pričakovati ni-
kakega dobička, domá pa nas čaka bogata žetev, le
sejati je treba. Taka in enaka svarila pa so se štela
nam v velik greh, odgovarjalo nam se je celo, da s
tacimi nasveti izdajamo Avstrijo, ker jej oviramo na-
ravni razvitek. I, lejte! dogodbe so govorile i potr-

dile, da smo prav imeli, da smo dobro mislili z Av-
strijo; dogodbe so govorile i potrdile, da so naši
nasprotniki hodili po slabej poti; dogodbe zahtevajo
vso drugo politiko. Po sili z veliko izgubo smo bili
vrženi iz Nemčije, za ktero smo zastonj toliko blagá
darovali i toliko krvi prolili! Prisiljeni smo bili zra-
ven tega odstopiti tudi beneško kraljestvo, ktero je
več let držala na Avstrijo samo vojaška sila i grozne
trdnjave. Privezani smo odslej (od zdaj dalje) sami
nase, i to je naša sreča; kajti sami sebi smo dosti,
ker čutimo v sebi obilo še nerazvite moči. Zdrava
politika vso to moč lahko razvije, in ako se to zgodi,
močnejša i slavnejša bode Avstrija, nego je kdaj bila.
Dajte vsakemu narodu naravne pravice, ne ovirajte, ampak
z ljubeznijo podpirajte njihove prizadetve, sklenite pri-
jateljsko zvezo z drugimi državami i ne vtikujte se v
notranje njihove zadeve, in izkopljemo se zopet iz se-
danjega nesrečnega stana. Do sedanjega ministerstva
imamo zaupanje, ker je pokazalo, da dobro misli z
Avstrijo, i ker je, kakor vsakdo vidi, zadnji čas, da
se ona prerodi, zato upamo tudi, da se to trudno,
velikansko, blagonosno delo brez odloga z vso močijo
prične. Pričetek pa se mora storiti s tem, da se iz
državne službe odstranijo najprej tisti, kterim je še
dan denašnji Bah ali Šmerling edina luč, ktera jim
sveti v državnih opravilih, ker ta luč je bila veša, ka
je zapeljala našo državo v močvirje. Pa tudi ptujcem
naj se pot v državne službe bolj zapira nego do zdaj,
ker ptujec ne more imeti ljubezni do ptuje dežele.
Sedaj vidimo mnogo tacih mož v mastnih službah,
ktere so mnogim le zato ljube i mile, ker jim móšnje
polnijo. „Exempla sunt odiosa.“ Naj se gleda na do-
mače izvrstne možé, naj se postavijo v više službe po
posameznih deželah izvrstni rojaki, ki imajo glavo i
srce na pravem kraji, do kterih ima narod zaupanje.
Vse to je ministerstvu neobhodno potrebno, ako hoče
izpeljati svoje namene, ker sicer ostanejo vsi zakoni,
vsi ukazi le na papirji. Naj se združi vsak posamezen
narod v skupino pod eno deželno oblast in naj ima
en deželen zbor, kajti vsak narod ima enake potrebe,
ktere se imajo tedaj skupno obravnavati, razni narodi
pa imajo uže po svojem bitii razne potrebe, tedaj si
na enem deželnem zboru več narodom ne more ustreči.
Zadostilo bi se s tem raznim narodom, i mnogo uradnih
prepirov, krivic, opravkov i stroškov odstranilo. De-
želnim zborom, v kterih naj vlada samo narodni jezik,
naj se da popolnoma avtonomija, i le o skupnih dr-
žavnih zadevah naj sklepa državni zbor, sestavljen iz
poslancev vseh avstrijskih dežel. Tudi sodništvo naj

se času primerno prerodi. Sodnik naj ne bode odvisen od političkih oblastij, stoji naj na svojih nogah in vpira naj se na zakon i vest. Pravdam je treba hitrejše i cenejše poti i sploh povsod temeljitih prena-redb, s kratka: vsa stara, nerabljava državna mašina, ka je tako draga, naj se ne krpa (bleká, flika) i skrpava, ampak naj se nadomesti z novo praktično i cenejšo. Kako bi se najboljše i z najmanjšimi stroški ustreglo Slovencem, o tem prihodnjič.

Tržaško-méstne in okolične zadéve.

Govori se, da pride naš svetli cesar te dni v Trst obiskat brodovije i počastit tiste mornarske vo-jake, ki so se pri Visu skazali.

* Cesarica mejikanska, Šarlota, ktera je prišla na Francozko i od Napoljona pomoči iskala, da bi se cesar Maks mogel na prestolu vzdržati, nič nej opravi-la. Pravijo, da se ona ne vrne več v Ameriko i da tudi cesar Maks kmalu nazaj pride i da se bosta obadva spet v Miramari naselila. Mejikanci i tudi cesarstva mejikanskega sovražniki zelo spoštujejo cesarja i ce-sarico, ker sta vse moči napenjala, da Mejiko osrečita. Hudi pa so na Francoze, zlasti na generala Bazena, ki se tako ne vede, kakor hoče cesar. — Mejikanska cesarica je uže v sredo prišla v Miramar. Slovesno je bila sprejeta; okoličani se je posebno i srčno veselé, ker imajo to blago gospó v posebno dobrem spominu, kajti storila jim je veliko dobrot.

* Pripovedujejo, da misli naša vlada zediniti v eno kronovino Goriško, Istro, Kranjsko i Trst z oko-lico, i da bodo imele te dežele deželni zbor v Trsti.

* Jutri napravijo Tržčani v pivarni v Bošketi velik bal na čast admiralu Tegethofu i sploh vojaškemu mornarstvu.

* Admiral Tegethof dobiva iz vseh krajev za-hvalnice za zmago pri Visu.

* Nekij krčmar v Trstu je dobil takole pismo, ktero prestavimo iz nemškega: „Dokler ne prepoveste točaricam govoriti slovenski, dotlej boste imeli tudi malo pivcev, ker v Trstu ljubimo le laški i nemški jezik, Bog pa ne prizadeni kranjskega! Po tem se ravnajte.“ — Bog daj norcem pamet!

Kaj je drugod važnega?

* Dunajski časopisi pripovedujejo, da je general Benedek poklican na vojaško sodbo.

* Generala grofa Gondrecourta je obsodila vo-jaska sodba 8 dni v zapor k profozu, ker ja vojaškega duhovnika tepel. Tako je prav.

* Vlada izda za 50 milijonov obligacij in 90 mi-lijonov bankovcev.

* 23. avgusta je bil v Pragi sklenjen mir s Prusi. Pogoje smo uže poprej omenili. Prusi so se tedaj za-čeli umikati s Češkega, kjer so nad 300 milijonov škode storili.

* 27. avgusta je podpisal naš cesar mir s Pru-sijo.

* Postavile so se komisije, ktere imajo preisko-vati škodo, ktero so storili sovražniki v tistih krajih, ktere so posedli.

* V Pragi so 18. avgusta praznovali rojstni dan našega svetl. cesarja v sredi Prusov s takim veseljem, da že davno ne tako. Pokazali so s tem Čehi (Slo-vani), da presrečno ljubijo svojega cesarja.

* Časniki pripovedujejo, da se ima 6. oktobra ogrski deželni zbor zopet zbrati, i da se do tega časa Ogrom lastno ministerstvo dá.

* Angleški list „Times“ pravi: „S zmago pri Visu je Avstrija veliko moč na morji dobila. Naj to moč dobro rabi i peča naj se posebno s kupčijo po morji.“ Dalje pravi: „Da pa vspesno začne kupčijo, ima Avstrija premalo brega ob morji i premalo luk (porto). Zdaj je pa najboljši čas, da lahko pridobi turško veliko i dolgo bregovije Albanije. Da pa Av-strija to doseže, potrebuje mož, kakoršen je zmagalec pri Visu.“

* Naše sosede na jadranskem morji, Albance in Epirote, turški uradniki vedno hujše tlačijo. Ako kli-čejo poslance drugih držav na pomoč, zapirajo jih Turki precej v temno ječo, kjer zelo trpé. Prebivalci iz dvajsetih vasi so svoje hiše zapustili i z otroci i ženkami v hribe zbežali. Še hujši se godi prebivalcem v *Kandiji*, ki je otok ali izola v srednjem morji. Turki so jim velike davke nakladali, z njihovimi že-nami po živinsko delali, može topli, njihove cerkve gnjusili i. t. d. Njihov neusmiljeni i grozni glavar je bil šiba vsej deželi. Takih stisk prebivalci nejsa mo-gli dalje prebiti, zato so prijeli orožje v roke i vstal je velik hrup ali revolucija, da starejo turški jarem, ki jih zelo žuli, i se združijo z grškim kraljestvom. V trih taborih imajo 20.000 oboroženih mož. Mnogo grških častnikov je šlo v *Kandijo*, da se pomore re-vežem v boju zoper Turke.

* Avstrijski častniki (oficirji), ki so jih Talijani ujeli, zelo tožijo, da so jih Lahji trdo imeli, v ječe zapirali i da so morali stradati. Laškim ujetnikom pa se je pri nas dobro godilo.

* Kolera se po Nemškem, pa tudi po Laškem vedno bolj širi.

* 15. avgusta so praznovali v Parizi na Fran-cozkem god cesarja Napoleona. Ali velika nesreča se je prigodila. Umetni ogenj (rakete i. t. d.) so zažigali na nekem mostu. Ljudije so pa čez drugi most silili, drugi na to, drugi na uno stran; vstane tedaj tolika gnječa, da so nad 50 mož, žen i otrok zmečkali i nad 300 poškodovali.

* Pisma iz laškega pripovedujejo, da se je ladija „Affondatore“ v resnici zato pogreznola, ker je bila v bitvi pri Visu hudo poškodovana.

* Francozki cesar je tako bolan, da mu ne obe-čajo dolgega življenja. Kdo bo po njegovi smrti štre-no medel?

* V Irkutsku v Sibiriji so vstali tje pregnani Poljaki; ali Rusi so jih zopet polovili.

DOPISL.

V Trstu. — N. — Onidan grem po mestu i srečam gospoda, ki bere nekij list. Pozdravim ga i rečem: „Dober dan, gospod! kaj berete?“ Pokaže mi list i popraša me: „Kak list pa vi berete?“ Odgovo-rim mu: „Il. Prim.“ i „Trž. Ljudomila.“ On mi od-

gori: „Obadva nič ne veljata!“*) Jaz pa se poslovim i mislim: Ti mnogo reči pod noge mečeš, o katerih nič ne veš. Ošabnost ti nikakor nej pristojna. Mnoge reči so zdaj i so bile dobre še pred teboj i o tistem času, ko so ti gg. profesorji še dvojke (cvajarčike) mazali i si lazil skoz šole, ko kamela skoz šivankno uho.

Iz Goriškega, 26. avgusta. (J. J. R...v.) Z velikim veseljem tukaj čitamo „Il. Prim.“, ker se res, kakor je uže celovski „Slovenec“ povedal, možko vede, zlasti s tem, da se za narodne naše šole, nado naše prihodnjosti, zelo poteza. Veselo je slišati, kako se povsod učitelji k šolskim pogovorom radi shajajo, pogovarjaje se le o šolskih zadevah, i pozabljivši vseh drugih nadlog i težav, katere jih tlačijo. Slava tržaško-okoličnemu šolskemu nadzorništvu, ki je res v lep izgled drugim, ker se vse lepo v domačem jeziku ravna! Naj bi tudi drugi uradi začeli rabiti slovenski jezik! Taki pogovori so res koristni učiteljem i tudi voditeljem, torej si prav rekel v 16. listu: „Dragi čitatelj! kakor drage so ti novice o vojni, tako i še bolj te morajo šolske zadeve zanimivati, ker prav šola je sreča posameznim osebam, celim družinam, komunom i državam“. Onidan srečam na poti 3 učitelje. Ker sem prijatelj učiteljem, povabim jih na čašo vina v bližnjo krčmo i rečem jim: Prav da sem vas našel, pa prerešetamo to-le vprašanje: Kako more učitelj s se svojo družino, ktera ima 8 do 9 glav, torej tudi 8 do 9 ust, s plačo od 3 do 400 gl. živeti? Hitro se učitelj K. iz S. oglasi: „Jaz, ako mi dovolite, prvi na to odgovorim.“ Odkajša se i reče: „Učitelj s tako rodovino (družino) i tako plačo mora tako-le živeti: Zjutraj ječmenovo kavo (kafe) i črn kruh, opoldne sirkove žgance (polento) brez obelje ali krompir v oblicah, zvečer pa sirkov močnik; prvi dve nedelji v mesecu tudi funt mesa, katerega več med zobmi ostane, nego v želodec pride. To velja le za prvo polovico meseca, za drugo polovico pa velja ta-le red: Za zajterk (fruštek) učiteljeva rodovina spi, za kosilo se nič ne kuha i za večerjo se povžije to, kar je od kosila ostalo. Ako je učitelj vaje pušiti (fajfati), naj si pa cigar iz suhega orehovega perja navije. Naj bi se torej učiteljem še drugih 400 gl. dalo, da bi v drugi polovici meseca tako živeli, ko v prvi“. Učitelj S. iz B. se pa oglasi takole: „Kader kak učitelj službo dobi, pravijo ljudije, zdaj ima svoj kruh. To je laž! plača ne znaša toliko, da bi kruh jedel, znaša komaj za krompir. Znano pa je, da kruh ima v sebi 20 odstotkov (percentov) redivnih delov, krompir pa le 3 odstotke. Komun torej učitelju 17 odstotkov redivnih delov dolžan ostane. Žalostno je to!“ — Učitelj R. iz O. reče: „Onidan sem bral v nekej knjigi, v kateri je narodnega gospodarstva mož izračunil, da pride v našej deželi na vsako glavo funt mesa na dan. To je spet laž! Kje pa je to meso? Saj mi učitelji tega ne čutimo v želodec! Ali ne pojedó morebiti tisti računarji našega dela? Tožiti jih treba! pa kje in kako?“ Te i take

misli so bili omenjeni učitelji; i res je zadnji čas, da se jim pomore, ker zlasti v sedanji dragini jim je še hujši. Reci mi zdaj, dragi „Prim.“, ali nejsjo taki učitelji usmiljenja vredni? — Mnogovrstna društva nahajaš dan denašnji po sveti, tudi društva zoper trpinčenje živalij, ali društva „zoper trpinčenje učiteljev“ ne najdeš nikoder. V tolažbo naj jim bode to, da jih čaka mučeniški venec v nebesih, kjer nej pomankanja.

ZMES

Pogovor med gospodom Slavoljubom in kmetom Matevžem na sv. Jerneja dan.

M. O dobro došli, gospod Slavoljub! Prav veseli me, da vas v mojej hiši vidim, pa žal mi je, da vam z nobeno rečjo ne morem postreči, ker pipa (špina) se je zasušila tako, da bi sam Štempihar (slovenski Samson), ako bi prišel sód stiskati, kar kapljice ne izžel (iztisnol).

Sl. (Matevžu roko poda, pozdravi ga i govori:) Nič za to, dragi Matevž! včeraj so se končali pasji dnevi, pijemo lahko vodo brez straha, škodovala nam ne bode.

M. Bojim se, da se pasji dnevi še le začno, ker razen malo sirka, družega ne pridelamo, in za služkov...

Sl. Kakor dober gospodar, skrbite zmirom za prihodnost, kar je prav. — Danes se vam pa posebno čudim.

M. Zakaj pa? Ali zato, ker sem si pustil brke (muštake)? Zdaj sem pri „rešerovi“, moram jih imeti, da sem vojaku podoben.

Sl. Čudim se vam danes, ker tako lepo slovenski govorite. Zdaj vidim, da ste bili dober učenec, i da nejsem bob v steno metal, ko sem vas učil.

M. Z vami rad govorim tako, ali z mojimi rojaki ne, ker se mi smejejo in pravijo: „Ta tiček nej iz našega gnjezda in ne poje tako, kakor so naši stari nas učili.“

Sl. Teh besed ne poslušajte i govorite zmerom lepo pravilno i zapomnite si to: Zlató ostane zlató, ako se tudi v blatu valja.

M. Te besede so resnične. Veste pa, da je še mnogo mojih rojakov, kmetov, zlasti mlajših pri našem batalijoni, ki še bolje od mene govoré.

Sl. Zelo me veseli, da to slišim. Povejte pa, da bodo tudi drugi vedeli, kako ste se vi in oni tako lepo govoriti naučili?

M. Naučili smo se, ker smo pazljivo poslušali, kader so drugi lepo slovenski govorili, zlasti slovenski pridigarji; — brali smo i še radi beremo liste in dobre knjige, potem pa smo se med seboj tudi pridno vadili.

Sl. Vidite torej, vi, ki nikoli slovenskih šol videli nejste, vam še precej dobro slovenščina teče iz ust, koliko laže bi šla pa tistim, ki so uže nekoliko v take šole pokukali! Edino sredstvo (mitel) za omiko odrastlim na kmetih torej so bralnice. Napravite si jih! ker bližajo se dolgi zimski večeri; mislim, da ne boste vso zimo spali ko polbi ali ko medvedije i si

*) Ta gospod je gotovo eden tistih bedákov, ki imajo glavo za — uši!
Općenski Gašpar, črkostavic.

prste lizali ko oni tace. — Klical bom tako dolgo, dokler si bralnice napravite, tudi če mi imajo pljuča počiti.

M. Dobro poznam bralnic dobroto in korist; pa jeza me popade, ker vidim mlačnost in mrzloto za to reč. Bog daj, da bi ne bil vaš glas, glas vpijočega v puščavi! — Pa naše ljudske šole o tej zadevi nič ne storé.

Sl. Nekatere ljudske šole se zelo trudijo vcepiti mladini ljubezen do vsega, kar se tiče slovanstva. Naj bi le doma mladini roditelji (starši) tega ne podirali, saj veste da mladi raki tako lazijo, kakor stari. Staro i mlado naj torej stopi na noge!

M. Pa slišal sem, da v nekem uradu leži ukaz, po katerem bi se morala prihodnje šolsko leto vpeljati v naše šole talijansčina?

Sl. Prav zdaj nej časa zaljubiti se v laščino, ker pokazal nam je Lah, kako presrčno nas ljubi, spravi nas je namreč z laškega i pravi, da je njegov Trst, Istra i Bog vé kaj še. Mislim pa, da omenjeni ukaz zdaj pod mizo vržejo, ker je bil najbrže izdelan pred zmago pri Kustoci i pri Visu, i predno smo Talijanom Benečijo darovali.

M. Kaj pa mi Slovenci pravimo?

Sl. Mi pravimo, da Trst je naš, Istra i Goriško sti tudi naši, ker večina prebivalcev teh krajev je slovenska.

M. Pa kako je to, da Talijani to mislijo?

Sl. Vlada sama jim je to v glavo vcepila, ker je v teh krajih širila talijansčino slovensčini na škodo, napravila talijanske uradnije i šole, spekla si je iz talijanske moke kruh, ki jej zdaj ne diši. — Da bi vendar zdaj visoka vlada pustila potalijančevanje i poprijela se narodne ravnopravnosti!

M. Amen! (Obadva se poslovita; Slavoljub odide.)

(Kako se je bogati Anton „Oče naš“ naučil.) Anton, bogat žitni trgovec, gre k spovedi. Spovednik ga vpraša: „Znate Oče naš?“ Anton odgovori: „Ne znam ga, večkrat sem se ga učil, pa ne morem se ga naučiti.“ Spovednik ga spet vpraša: „Ali znate brati i pisati?“ Bogatin reče: „Ne znam.“ „Kako pa zapominjate vse tiste, katerim žito upate?“ vpraša spovednik. Anton odgovori: „Sam ne vem kako, pa vendar dobro vem, komu kaj upam.“ Spovednik dalje govori: „Za pokoro morate ubogim ljudem, ktere vam pošljem, posoditi žita, pa precej po mlatvi vam ga povrnejo.“ — „Prav rad storim, kakor ste ukazali“, reče Anton. Za malo časa pošlje spovednik neznanega ubozega k Antonu po žita. Anton ga vpraša: „Kako ti je ime?“ Ubogi odgovori: Oče naš. „Iz ktere rodovine?“ vpraša bogatin dalje. Kteri si v nebesih, kliče se moja rodovina, odgovori ubogi. Za osem dni pride drugi ubogi z imenom: Posvečeno bodi tvoje ime iz rodovine: Pridi k nam tvoje kraljestvo. Za nekoliko časa spet pride tretji, ki se je klical: Zgodi se tvoja volja iz rodovine: Kakor v nebesih tako na zemlji, i tako jih je spovednik še več poslal. Neki dan pride spovednik k Antonu i vpraša, ali je žito posodil? i

kako se dolžniki kličejo? Anton jih po vrsti imenuje. Duhovnik se smeje. Anton ga pa vpraša: „Zakaj se smejete?“ Duhovnik odgovori: „Smejem se, ker ste se oče naš tako dobro i lahko naučili.“

Ime božije (povedka za sedanjí čas). Angel izmed števila tistih, ki stojé okoli božijega prestola (trona), prosi Boga, naj mu dovoli v človeške podobnosti stopiti na zemljo med ljudi, da opazuje (ogleduje) njihovo dejanje in nehanje, da ž njimi trpi in ž njimi se veseli. Vsemogočni dovoli in angel stopi na zemljo v podobi modrijana. Prišel je v bogato deželo. Rumeno klasije se po polji ziblje. V hribih so kopali drage rude, to je: zlató, srebo i. t. d. Po gladkih rekah (tekočih vodah) so plavalí ponosni (štimani) brodovi (barke) i bogate pridelke v druge dežele vozili. Lepe vasi, polja, mesta i vrti so se vrstili; kamor se je oko obrnólo, povsod se je videl blagoslov, bogastvo in obilnost. Modrijan je trkal na vrata bogatinov. Radovoljno so mu jih odpirali, ker čislala (obražala, šacala) se je učenost. Radi so ga poslušali, njegove besede so jih veselile, obilo so mu darovali, predno so ga dalje puščali. Ko mine čas, kateri mu je Bog odločil za popotovanje na zemlji, vrne se angel v nebeski raj i pripoveduje Vsemogočnemu, kar je videl i slišal. Hvalil je zemlje lepoto i krasoto, mnogovrstne umetnosti, i kako goreče se prebivalci poprijemljejo lepih znanosti. „Pa so se ljudje kedaj mene spomnili?“ vpraša Bog. Angel pomišluje i pomišluje, zadnjič pa reče: O Gospod, tvojega imena ne sem slišal velikrat imenovati. Tebi v čast so sicer lepe cerkve sezidane; pa ljudje so preveč v posvetno zamišljeni, zato ne hodijo pridno vanje tebe molit i čestit. — Mine spet leto in dan, in angel spet Boga prosi, naj mu dovoli na zemljo slopiti. V podobi meniha (frata) pride zdaj na zemljo. Strašno premenjeno najde deželo, ka je bila poprej tako lepa. Strašen potres jo je razdel. Pusta so ležala polja, ker sovražna vojska je privihrala, ropala, morila i požigala; nasledek vsega lega je bila draginja, lakota i bolezen. Povsod je bil jok i stok. — Prestrašen se vrne angel k Večnemu, s solznimi očmi mu pripoveduje ljstva nadloge i težave. — „Al si slišal imenovati zdaj moje ime?“ vpraša Bog. „O Gospod“, odgovori angel, „povsod so te imenovali, k tebi, edinemu pomočniku i tolažniku so vpili; jaz pa sem spoznal tvojo ostro i pravično kazen, ter se od tam vrnil. Bog reče: „Ne pošiljam ljudem nadlog i težav v kazen, ampak le za to, da se poboljšani k meni povračajo. Slabi i omagljivi človek ne more prenašati vednega blagostanija. Napuh ga prevzame in on misli, da je sreča na zemlji edina reč, po ktere naj sega. Le iz ljubezni pošiljam ljudem grenkosti; ker v nadlogah in težavah se vračajo na pot kreposti. Človeški rod mora trpeti, da se vzdigne k veselju.“ B.

Prihodnji naš list prinese imeniten sestavek, ki bode govoril

o slovenstvu v Trstu.

Priporočamo ga tedaj uže znanprej.